

## Göinge Utbildningscenter 1

# Plan mot diskriminering och kränkande behandling i Gymnasieskolan

Varje skola i Sverige skall årligen upprätta en plan mot diskriminering (enligt Diskrimineringslagen) och en plan mot kränkande behandling (enligt Skollagen). Vi på Göinge utbildningscenter har valt att kombinera dessa i en gemensam plan.

Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling regleras främst i:  
Skollagen (2010:800), 1 kap, 5 § .

"Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling."

Diskrimineringslagen (2008:567), 3 kap.

"Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder."

Förordning (2006:1 083) 2 § "En plan mot kränkande behandling enligt 6 kap. 8 § skollagen (2010:800) ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för"

Planen gäller: LÅ 2021/2022

Revideras: Feb 2022

Ansvarig: Louise Wendel, rektor

# Innehåll

1. Vår vision
2. Delaktighet
3. Utvärdering
4. Främjande insatser
5. Kartläggning
6. Förebyggande åtgärder
7. Rutiner för akuta situationer

## 1. Vår vision

På Göinge utbildningscenter ska alla elever känna sig trygga och bli respekterade, oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Noltolerans mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Genom att skapa goda relationer arbetar vi för att ALLA ska känna trygghet och trivsel. Att verka för hälsa, trygghet och lärande på Göinge Utbildningscenter handlar om att skapa tillitsfulla relationer mellan eleverna, hemmet, skolan och vårt samhälle. Som förebilder för våra ungdomar strävar vi efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet, vilja och lust att lära.

## 2. Delaktighet

### Elevernas delaktighet

I början av varje termin informeras eleverna om planen mot diskriminering och kränkande behandling och tillsammans med mentor diskuteras planen och dess innehåll. Eleverna genomför en trivselenkät varje termin. Elevrådet och ambassadörer är delaktiga i eventuella ändringar av skolans ordningsregler. Elevrådet träffar ledning för gemensam utvärdering av trivselenkäterna och kursutvärderingarna.

Under läsåret 21/22 ska ett matråd startas där en elev från varje klass ingår. I gruppen ingår även representanter från skolpersonal och köket. Matrådet träffas minst två gånger per termin. Matrådets uppgift är att ge elever möjlighet att påverka samt lyfta aktuella frågor kring skolmåltider och matsalen.

### Vårdnadshavares delaktighet

Vårdnadshavare informeras om planen mot diskriminering och kränkande behandling via enkäten samverkan med hemmet. Enkäten är ett sätt för skolan för att ta upp planen med elever, vårdnadshavare och personal. Planen mot diskriminering och kränkande behandling presenteras i samband med öppet hus/ utvecklingssamtal. Planen läggs ut på skolans hemsida.

### Personalens delaktighet

Ledningsgruppen är ansvarig för utarbetandet och sammanställningen av planen. I början av varje termin går rektor igenom planen med all personal. Mentorerna är skyldiga att gå igenom planen varje år med sina mentorselever och informera vårdnadshavare om planen och dess innehåll. Under året är all personal delaktiga i arbetet att revidera aktiviteterna till planen och arbeta med den i undervisningen. Arbete och aktiviteter som rör normer och värden är en punkt på dagordningen vid arbetslagsmöten. Normer och värden är ett av skolans fokusområden. Planen tas upp på arbetslagsmöten, EHT och ledningsträffar. Under läsåret 21/22 kommer ett arbete att startas för att öka tjejernas trivsel och trygghet samt öka killarnas studiemotivation. Socialpedagog och skolkurator ansvarar för detta arbetet.

### Förankring av planen

Planen mot diskriminering och kränkande behandling hålls levande genom återkommande information och diskussion kring olika diskrimineringsgrunder och olika slags kränkningar. Trygghetsteamet tillsammans med elevhälsoteamet tydliggör rutinerna för personalen och

för eleverna vid anmälan om befarad kränkande behandling. Mentorer är skyldiga att gå igenom planen varje år med sina mentorselever och informera vårdnadshavare om planen och dess innehåll.

### 3. Utvärdering

Hur har förra årets plan utvärderats?

Personalen har utvärderat de terminsvisa trivselenkäterna och kursutvärderingarna som eleverna och personal genomfört. Svaren har analyserats av ledning, personal och elever.

Delaktiga i utvärderingen av förra årets plan

Personal, ledning och elever.

Vad blev resultatet av utvärderingen?

Validering - Ett prioriterat arbetsmiljöområde skolan jobbat med är "hot och våld" då det funnits ett behov av rutiner för att hantera situationer där hot och våld kan förekomma. Ett led i detta arbete har varit arbetet med validering. Det framgår av kursutvärderingarna som personalen gjort att arbetet med validering engagerar samtligt personal och man vill fortsätta utveckla det.

Språkutvecklande arbetssätt - Bygga svenska och bildstöd.

Bygga svenska är ett bedömningsmaterial som syftar till att skapa tydlighet i elevens progression inte minst för eleven själv. Från kursutvärderingen vt 2020 svarar 80% att de vet vilka moment/delar de klarat av i kursen/ämnet. Det är en ökning med 11% jämfört med vt 19. Arbetet med att tydliggöra lektionsinnehåll där syfte och mål framförts har alltså gett resultat. Att använda någon form av bildstöd är vanligt förekommande hos pedagogerna enligt kursutvärderingarna som personalen genomfört vt 2020.

Tvåläraresystemet - har upplevts positivt av både pedagoger och elever enligt kursutvärderingar och enkäter. Pedagogerna har haft möjlighet att dela gruppen vid behov, möjlighet att ge fler hjälp snabbare och man har haft större möjlighet att ta hand om elever som kommer sent tex. Eleverna upplever överlag att de får mera hjälp.

EHT - Elevhälsoteamet som stödfunktion till pedagogernas arbete framförallt med elever med problematisk skolfrånvaro har fungerat enligt kursutvärderingen vt 2020. Man lyfter främst att man får stöd i att få kontakt med elever som är svåra att få tag på samt kontakt med vårdnadshavare.

Improve - IMprove är projektet som syftar i första hand till att ge våra nyanlända elever möjlighet för att snabbare få hjälp och stöd av personal som har stor erfarenhet av att möta elever med olika bakgrund och olika behov. Eleverna har en timme i veckan Livskunskap där de diskuterar frågor kopplat främst till del 1 i läroplanen.

Gemenskapshöjande aktiviteter: 1 veckas "uppstartsaktiviteter" för att främja gemenskap. Aktiviteterna har varit både klassindelade och klassöverskridande. Skolan har haft ett ämnesöverskridande samarbete som sträckt sig över samtliga ämnen på skolan.

Årets plan ska utvärderas senast

feb 2022

Hur ska årets plan utvärderas?

Planen förankras hos elever såväl som personal och utvärderas enligt skolans årshjul.

Januari: Planen mot diskriminering och kränkande behandling tas upp med personal och elever för revidering.

Februari: Revidering av plan mot diskriminering och kränkande behandling är klar 28 februari för att publiceras i Public 360 och på hemsidan.

Mars: Alla elever på introduktionsprogrammet på Göinge utbildningscenter svarar på den gemensamma trivselenkäten.

April: Resultatet av enkäten sammanställs av trygghetsteamet som rapporterar till ledningsgruppen.

Maj: Ledningsgruppen analyserar trivselenkäten. Resultat från trivselenkät tas upp på elevrådet.

Juni: Personal reviderar sina aktiviteter under rubriken främjande arbete.

Augusti: Eleverna introduceras om skolans Plan mot diskriminering och kränkande behandling.

September: Eleverna introduceras om skolans Plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Oktober: Alla elever på introduktionsprogrammet på Göinge utbildningscenter svarar på den gemensamma trivselenkäten. Personalen utvärderar aktiviteterna i främjande och förebyggande arbete.

November: Ledningsgruppen analyserar trivselenkäten. Utvärderingarna sammanställs av trygghetsteamet som rapporterar till ledningsgruppen. Resultatet tas upp på elevrådet.

December: Revidering av plan påbörjas.

Ansvarig för att årets plan utvärderas är

Louise Wendel, rektor

## 4. Främjande insatser

Namn

Skolans förebyggande och främjande arbete - arbete kring normer och värden.

Områden som berörs av denna insats

Kränkande behandling

Kön

- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

## Mål och uppföljning

Ledorden samsyn, glädje och kunskap ska genomsyra all verksamhet på Göinge Utbildningscenter.

Ingen på skolan ska bli kränkt pga kön, etnicitet, ålder, religion, funktionsnedsättning och sexuell läggning. Personalen ska ha utbildning i dessa diskrimineringsgrunder.

Det främjande arbetet handlar om att skapa en skolmiljö där alla elever känner sig trygga, utvecklas och att värna om skolans värdegrund. Detta ska vara ett arbete som engagerar all personal på ett naturligt sätt i vardagen.

Personlig trygghet och självkänsla grundläggs i hemmet, men vi på Göinge Utbildningscenter ska vara ett stöd för vårdnadshavarna i deras ansvar för elevernas skolnärvaro och utveckling. Ett nära samarbete måste därför ske med hemmet och vid behov även med myndigheter. Alla elever har rätt att få utvecklas, känna sig trygga och respekterade och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter.

Vi ska visa respekt för varandra och värdesätta varandras olikheter.

Tillsammans skapar vi en skola där lärande, ömsesidig respekt och glädje växer.

Skolans fokusområden är: Normer och värden, kunskaper, elevers ansvar och inflytande och utbildningsvalarbete och samhällsliv. Målen följs upp på arbetslagsmöte, arbetsplatsförlagda träffar, processmöte, elevråd, elevhälsoteamet (EHT) och trygghetsteamet. Handlingsplan finns för våra 4 fokusområden i stratsys.

## Åtgärder för att nå målen

Målet med skolans främjande arbete är att skapa en trygg, trivsamt och tillitsfull arbetsmiljö, där alla elever har maximala möjligheter att lära och utvecklas.

EHT träffas varje vecka för att kunna arbeta med främjande och förebyggande insatser. Här ingår rektor, kurator, specialpedagog, speciallärare, socialpedagoger, studie- och yrkesvägledare och skolsköterska.

Trygghetsteamet träffas 4 gånger per termin med fokus på insatser för att öka dialog, trygghet och rutiner vid kris, våld och hot. Här ingår rektor, kurator, socialpedagog, pedagog.

Skolan främjar en trygg skolmiljö genom att...

Personalen arbetar för en samsyn kring värdegrund, bemötandefrågor och trivselregler. Tid för detta avsätts vid utvecklingsdagar och i arbetslagen. Personalen arbetar aktivt mot att kränkande behandling sker inom skolan (även inom den digitala lärmiljön). Personal agerar enligt handlingsplan (se 7. "Rutiner för akuta situationer") om de får reda på att en elev blivit kränkt.

Skolan främjar studiero genom att...

Identifiera och utveckla lärmiljöer i skolans klassrum och digitala lärmiljöer.  
Fortsätta utveckla det kollegiala lärandet, ta hjälp av socialpedagoger och arbeta med ”tvälärarsystemet”.

Tydliggöra lektionsinnehåll så att mål och syfte framgår.

Fortbildning för elevhälsoteamet: Utveckla gymnasieskolans introduktionsprogramstyrning”.

Skolan främjar goda relationer genom att...

Tydliggöra förväntningar mellan personal – elev. (kommuniceras även till vårdnadshavare).

Skolan har ett tvålärarsystem vilket bidrar till ökad personalnärvaro i klassrummet.

Genom att ha en öppen dialog och delaktighet. All personal, elevråd, ambassadörer och trivselenkäten (2 ggr/per år) är viktiga i detta arbete.

Skolan främjar närvaro genom att...

Tydliggöra syfte med lektioner och återkoppla till kursmålen i undervisningen.

Skapa tydliga målbilder för skolarbetet bla inom ramen för projektet IMprove.

Ge information till elev och vårdnadshavare kring närvaro kopplat till mål, resultat, CSN.

Ha gemenskapshöjande aktiviteter.

IMprove är projektet som syftar i första hand till att ge våra nyanlända elever möjlighet för att snabbare få hjälp och stöd av personal som har stor erfarenhet av att möta elever med olika bakgrund och olika behov. Under detta läsår ingår 14 elever i projektet och vi har 12 projektmedarbetare som ansvarar för olika insatsområden i projektet.

Projektet erbjuder eleverna olika former av stöd, exempelvis, motiverande samtal. Under veckorna 8-14 genomförs enskilda motiverande samtal där varje deltagare i projektet får möjlighet till 45 minuters samtal om de utmaningar som hen bemöter.

Ansvariga för insatsen

Skolans personal, rektor är ytterst ansvarig.

Tidpunkt för när insatsen ska vara klar

Arbetet pågår under hela läsåret samt se "Åtgärder för att nå målen"

## 5. Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Klasskonferenser genomförs varje termin där pedagoger tillsammans med elevhälsoteamet kartlägger främst på både grupp- och individnivå utifrån frisk- och riskfaktorer.

Eleverna svarar på en trivselenkät i mars och oktober. Varje undervisande pedagog ansvarar för att föra diskussioner i klassrummet och föra informationen vidare till elevhälsan löpande under läsåret. Trygghetsteamet ansvarar för att trivselenkäten skickas ut till samtliga elever och sammanställer till ledningsgruppen.

EHT och rektor träffar representanter för olika elevgrupper, i elevråd och intervjuar dem om trivsel på skolan. Utvecklingsamtal en gång per termin. Även kursutvärderingar görs 1 gång per termin, både av personal och elever.

Områden som berörs i kartläggningen

- Kränkande behandling
- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Hur har elever och föräldrar gjorts delaktiga i kartläggningen?

Eleverna har besvarat en trivselenkät, kursutvärdering, deltagit i klassvisa diskussioner samt elevråd. Vårdnadshavares delaktighet är något vi behöver förbättra.

Hur har personalen gjorts delaktiga i kartläggningen?

Genom kursutvärderingar, veckovisa arbetslagsträffar samt pedagogiska träffar.

Resultat och analys av kartläggningen

Under detta läsår VT 21 har 79 elever besvarat trivselenkäten. Årets enkät innehöll samma svarsalternativ som fjolårets. Förra terminen hade vi 61 svaranden. Sannolikt beror den ökade svarsfrekvensen på att enkäten gjordes efter återgång till närundervisning på skolan. Av de svarande är fördelningen 32 kvinnor och 47 män.

**Trygghet:** I sammaställningen går att utläsa en markant förbättring jämfört med fjolåret. Enligt trivselenkäten som eleverna genomfört vt 2021 så har vi fler elever som känner sig trygga jämfört med 2020. 91% av eleverna uppger att de känner sig trygga jämfört med ht 2020 då 87 %. Skolans främjande och förebyggande insatser, tvåläraresystemet och återgång till närundervisning är en del av de faktorer som har påverkat tryggheten på ett positivt sätt. Det framkommer även att vi har ca 9% av elever som inte känner sig trygga. Detta gör att vi behöver fortsätta arbeta förebyggande med frågor som rör trivsel och trygghet.

**Studiero:** Trivselenkäten visar att 82 % av eleverna är nöjda med studieron på skolan. Den visar att 89% av eleverna trivs på skolan. Några elever svarar att de vill ha mer och bättre mat. Några andra svarar att de vill ha något roligt att göra på rastarna, ett önskemål är biljardbord.

**Motivation:** Trivselenkäten visar även en förbättring när det gäller elevers studiemotivation: 78 % av eleverna svarar att de har studiemotivation att uppnå kunskapsmålen. Motivationen bland tjejerna är 100 % jämfört med killarna som var 66 %. Distans/när-undervisning har påverkat elevernas studiemotivation. En del elever skriver att de är trötta på distans och att de hoppas på att det inte blir distans igen. Som anledning uppger de att det är svårt att hålla motivationen uppe, hänga med och förstå uppgifter.



## 6. Förebyggande åtgärder

Namn

Förebyggande arbete - insatser för identifierade problemområden

Ökad trygghet

Ökad studiero och trivsel tjejer

Stöd vid trakasserier/kränkning/diskriminering

Vårdnadshavares delaktighet

Områden som berörs av denna insats

- Kränkande behandling
- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Mål och uppföljning

Ökad trygghet.

Ökad studiero och trivsel för tjejerna på skolan.

Ökat stöd för eleven vid diskriminering/trakasserier.

Högre delaktighet av vårdnadshavare.

Åtgärder

Kartläggning av elevernas trivsel samt förekomsten av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Följande aktiviteter görs;

- Intensifiering av arbetet kring planen mot diskriminering och kränkande behandling genom att skapa rutiner.

-Ökad vuxen närvaro i skolans korridorer.

-Cafévagnen.

- Utifrån analys av trivselenkäten årligen uppdatera vilka insatser som ska göras.

- Utveckla och stärka ambassadörernas roll. Lärare och personal är införstådda med ambassadörernas arbete.

- Personal äter tillsammans med elever i matsalen under skoltid.

- Synpunkter/händelser/kränkningar kan lämnas närsomhelst till personal på skolan.

- Fortbildning. ”Förebyggande hot och våldsutbildning” från Add Secure för all personal.

- Info till nyanställda om planen mot diskriminering och kränkande behandling.

-Vårdnadshavare och personal svarar på enkäten samverkan med hemmet i maj och oktober för att få en samlad bild över elevers, lärares och vårdnadshavares syn på skolans pedagogiska och sociala miljön.

-Rektor träffar representanter för olika elevgrupper, i elevråd och intervjuar dem om trivsel på skolan.

## Motivering till vald åtgärd

Förankra respekten för alla människors lika värde, identifiera och avvärja risker för diskriminering, kränkande behandling och trakasserier. Skapa en god skolmiljö som helhet, samt att stärka och utveckla elevernas sociala relationer och sociala kompetens. Se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter, samt att motverka diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan uppfattning, sexuell läggning, funktionshinder eller ålder samt kränkande behandling. Se till att all personal, alla elever och vårdnadshavare känner till att diskriminering och kränkande behandling inte är tillåten på skolan. Får personal kännedom om att diskriminering eller kränkande behandling förekommer skall rektor snarast se till att utredning görs och att åtgärder vidtas. Vid anmäld/upptäckt diskriminering eller kränkande behandling ska rektor se till att all skolpersonal har gemensamma rutiner för akuta åtgärder och uppföljande insatser och hur dessa skall dokumenteras.

## Ansvariga för insatsen

Skolans personal, rektor är ytterst ansvarig.

## Tidpunkt för när förebyggande åtgärd ska vara klar

dec 2022

## 7. Rutiner för akuta situationer

## Policy

Det är den utsatte elevens upplevelse som avgör om beteendet eller handlingen är kränkande eller oönskad. Om en elev utsatts för trakasserier eller kränkande behandling måste åtgärder vidtas snabbt. All personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är skyldig att agera skyndsamt (inom 24 h). Anmälan skall göras till rektor. Rektor ansvarar för utredningen.

Rektor och EHT medverkar till att planera och utforma åtgärder som utgår från aktuell situation. Åtgärderna ska spegla kränkningens omfattning och karaktär. Målet med åtgärderna är att en trygg situation ska skapas. Åtgärderna ska avhjälpa akuta situationer samt ge långsiktiga lösningar. När skolan haft en uppföljning och åtgärderna avslutats är det viktigt att den utsatte känner sig trygg och vet vart den ska vända sig om något händer igen.

## Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Hög vuxennärvaro. Dels genom tvåläraresystem och dels genom att elevhälsans personal finns nära eleverna och undervisande lärare för att ha hög vuxennärvaro. Fokus på relation med eleverna. Även här stöttar elevhälsan upp lärarna genom att finnas tillgängliga för eleverna.

## Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Samtlig personal

Rutiner för att utreda och åtgärda när en elev kränks av andra elever

Personal som eleven tar kontakt med lyssnar på vad eleven berättar.  
Ta kontakt med den utsatta eleven (om ej samma) och var lyhörd för elevens önskemål.  
Ta reda på vad som hänt från den som blivit utsatt och den/de som kan ha eller har utövat handlingen.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Om en anställd på skolan är den som utför en kränkning mot elev ansvarar rektor för utredning och åtgärder. Även dessa fall ska rapporteras till EHT.  
Om en rektor på skolan är den som utför en kränkning mot en elev eller en anställd ansvarar verksamhetschef för utredningen och åtgärder.

Rutiner för uppföljning

Uppföljning sker inom en vecka med inblandade elever för att undersöka om kränkningen har upphört.  
Ytterligare uppföljningssamtal ska hållas inom en månad såväl för den som diskriminerats som för den som diskriminerar.  
Uppföljningen ska innehålla en utvärdering av åtgärderna.  
Kurator ansvarar att stödsamtal erbjuds med den som utsatts för kränkning

Rutiner för dokumentation

Anmälan om kränkande behandling fylls i och lämnas till rektorn. (Hämtas på Ögat: <http://inet.ostragoinge.se/dokumentarkiv/blankettarkiv/> under gymnasieskolan, ”diskriminering/trakasserier/kränkande behandling: anmälan”). .

Vem är ansvarig?

Rektor ansvarar att utredningen genomförs. Är den diskriminerande eller den/de som diskriminerar omyndiga ska vårdnadshavare kontaktas.  
Rektor gör en bedömning i varje enskilt fall om kränkningen är så allvarlig att den skall anmälas till socialtjänst och/eller polis.  
Utifrån situationen upprättar rektorn i samråd med mentor och EHT ett åtgärdsprogram mot kränkande behandling. För omyndig elev görs detta i samråd med vårdnadshavare.

## Begrepp

### Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

### Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

### Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

### Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

### Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad via msn av elever på skolan. Där kallar de honom ”pucko” och ”tjockis”. De har också lagt ut bilder av Carl på Lunarstorm. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. ”Han är en ensamvarg”, säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

## Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

## Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

## Diskrimineringsgrunder

### Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet ”Det är för hårt arbete för en tjej”. [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

## Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

## Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att ”Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa”. [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

## Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen
- ”Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck”. Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

## Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar ”Din pappa är jävla CP.” [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden ”ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!” [diskriminering och trakasserier]

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

\* Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]

\* David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom ”Snubbelfot”. Personalen har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

## Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne ”äckliga lebb”. [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

## Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]